

Sygn. akt I ACa 794/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Edyta Mroczek (spr.)

Sędziowie: SA Katarzyna Polańska-Farion

SO del. Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Protokolant: sekretarz sądowy Sławomir Mzyk

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 lutego 2016 r., sygn. akt XVI GC 246/15

I. oddała obie apelacje,

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska Edyta Mroczek Katarzyna Polańska-Farion

I A Ca 794/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 grudnia 2014 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w K. kwoty 454.137,21 zł. wraz z odsetkami ustawowymi od kwot:

- 35.357,14 zł od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia zapłaty,

- 98.872,60 zł od dnia 22 listopada 2013 roku do dnia zapłaty,

- 41.719,69 zł od dnia 24 listopada 2013 roku do dnia zapłaty

- 278. 187,78 zł od dnia 12 marca 2014 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W dniu 19 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględniając żądanie pozwu w całości wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym zaskarżył nakaz zapłaty w całości, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia w zakresie kwoty 175.949,43 zł.

W toku wymiany pism powód zmodyfikował żądanie w zakresie okresu naliczania należnych odsetek ustawowych za zwłokę kwoty 278.187,78 zł., wnosząc o ich zasądzenie od dnia 24 grudnia 2013 roku.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 2 lutego 2016 r. zasądził od (...) SA w K. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 432.391,17 zł wraz odsetkami:

- od kwoty 13 611,10 zł – odsetki ustawowe od dnia 19 listopada 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 98 872,60 zł – odsetki ustawowe od dnia 22 listopada 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015r., odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 41 719,69 zł – odsetki ustawowe od dnia 24 listopada 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015r., odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 278 187,78 zł – odsetki ustawowe od dnia 24 grudnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015r., odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił; oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 28 066,95 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 11 marca 2011 r. A. J. zawarł z (...) sp. z o.o. w W. umowę faktoringu, na mocy której powód jako faktor zobowiązał się do stałego świadczenia usług faktoringowych polegających na nabywaniu przez faktora wierzytelności A. J. jako Klienta przysługujących Klientowi od odbiorców i spełniających kryteria określone w umowie oraz w Ogólnych Warunkach Faktoringu w (...) Sp. z o.o., a także świadczenia innych usług związanych z finansowaniem i obsługą wierzytelności. (§1).

Zgodnie z § 3 umowy Faktor nabywał wierzytelności Klienta wobec odbiorców, powstałe z tytułu dostaw towarów i usług na zasadach określonych w umowie. Klient zaś przenosił na faktora wszelkie prawa związane z nabywanymi wierzytelnościami, w tym prawo do żądania od odbiorcy odsetek za zwłokę oraz prawa związane z zabezpieczeniem przedmiotowych wierzytelności. Nie zostały przeniesione na faktora zobowiązania klienta wynikające z umów handlowych, a w szczególności zobowiązania z tytułu rękojmi i gwarancji. Zgodnie z treścią (...) zaaprobowanie odbiorcy następowało na wniosek Klienta z chwilą doręczenia faktorowi zgłoszenia odbiorcy pod warunkiem, że faktor nie odmówi zaaprobowania odbiorcy w terminie 14 dni od daty otrzymania takiego zgłoszenia. (III § 4 ust. 1 (...) k. 31).

W dniu 22 lipca 2011 r. jako odbiorca został zgłoszony przez (...) S.A. w K., który w dniu 29 lipca 2011 r. wyraził zgodę na dokonanie przelewu wierzytelności objętych umową faktoringu zgodnie z obowiązującymi „Ogólnymi Warunkami Dostaw” do umowy handlowej, przysługujących firmie (...) z siedzibą w P. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W.. Pozwany podał, że „zgodę naszą warunkujemy, pod rygorem nieważności, wypełnieniem następujących kwestii:

1. Cesja dotyczyła wszelkich obecnych i przyszłych zobowiązań (...) (w tym faktur VAT, faktur korygujących VAT, not odsetkowych i obciążeniowych itp.).

2. (...) ma prawo, z przelanej wierzytelności potrącić (dokonać kompensaty) wierzytelności, które przysługują mu wobec wierzyciela, a wynikających ze specyfiki rozliczeń zawartych w umowach handlowych łączących strony oraz orzeczeń sądowych.

3. Faktor zrzeka się prawa do wystawiania jakichkolwiek not obciążeniowych i odsetkowych dla (...).

Sąd ustalił, iż treść zgody nie była przedmiotem negocjacji pomiędzy faktorem, a odbiorcą. Strony nie dokonały również ustaleń w zakresie zarzutów dłużnika i ich zakresu wynikającego z przepisów kodeksu cywilnego, (w tym zasad dotyczących zarzutu potrącenia).

Wierzytelności, które nabywał powód na podstawie umowy faktoringu z dnia 11 marca 2011 r. wynikały z zawartej w dniu 28 grudnia 2009 r. pomiędzy pozwanym i A. J. umowy o świadczenie usług przewozowych, której celem było nawiązanie między stronami stałej współpracy w zakresie wykonywania przewozów przesyłek. Zgodnie z § 2 ust. 3 tej umowy, w przypadku poniesienia przez pozwanego kosztów związanych z udziałem własnym w szkodzie komunikacyjnej lub nie uznania szkody przez ubezpieczyciela przewoźnik – A. J. zobowiązał się do pokrycia całości poniesionych przez pozwanego kosztów wynikających ze straty w środkach transportu - w tym przewożonego towaru we własnym zakresie. Zgodnie z § 5 ust. 9 w/w umowy pozwany miał ubezpieczyć powierzone Przewoźnikowi środki transportu w zakresie OC i AC, przy czym udział własny pozwanego w ubezpieczeniu AC wynosił 15 000,00 PLN. W przypadku likwidacji szkód, w tym wszystkich napraw nie będących skutkiem normalnego zużycia środka transportu, koszty likwidacji, w tym koszty przywrócenia środka transportu do stanu sprzed powstania szkody do wysokości wkładu własnego pozwanego miały zostać pokryte przez przewoźnika. Zgodnie z § 12 ust. 12 pozwany miał prawo odliczać na podstawie noty obciążeniowej od płatności Przewoźnika kwoty należne z tytułu wszelkich roszczeń przysługujących (...) od Przewoźnika.

Zgodnie z § 14 niezależnie od kar umownych wskazanych w załączniku nr 6 pozwany miał prawo obciążenia Przewoźnika wszystkimi poniesionymi kosztami i stratami - również stratami z tytułu utraconych korzyści lub wykonania zastępczego, które powstają w wyniku działania lub zaniechania Przewoźnika. Pozwany zastrzegł sobie prawo do potrącania wysokości poniesionych szkód, oraz zastrzeżonych tytułem odszkodowania kar umownych, z wynagrodzenia należnego Przewoźnikowi bez składania w tym zakresie odrębnego oświadczenia.

Pozwany i A. J. zawarli w dniu 28.12.2009 r. aneks nr (...) do umowy o świadczenie usług przewozowych, zgodnie z § 7 aneksu przewoźnik upoważnił pozwanego do wystawienia faktur obejmujących należności powstające w związku z wykonywaniem niniejszego Aneksu bez jego podpisu jako odbiorcy faktury.

Zapłata ceny za nabyte paliwo następować miała przez potrącenie z wzajemnymi roszczeniami pozwanego z tytułu świadczonych na rzecz (...) usług przez Przewoźnika. W przypadku gdyby wierzytelność Przewoźnika z tytułu świadczonych usług była niższa niż wierzytelność z tytułu ceny za nabyte paliwo, Przewoźnik zobowiązany był zapłacić cenę lub jej brakującą część przelewem na rachunek bankowy pozwanego w terminie 7 dni od daty doręczenia faktury (ust. 4).

Sąd ustalił następnie, iż powód na mocy umowy faktoringu z dnia 11 marca 2011 r. nabył od klienta następujące wierzytelności:

- wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 28 października 2013 r. zgłoszoną zgłoszeniem wierzytelności nr (...) z dnia 28 października 2013 r. wymagalną na dzień 19 listopada 2013 roku, z której dochodzi w niniejszym postępowaniu kwoty 35 357,14 zł;
- wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 31 października 2013 r. zgłoszoną zgłoszeniem wierzytelności nr (...) z dnia 31 października 2013 r. wymagalną na dzień 21 listopada 2013 roku; z której dochodzi kwoty 98 872,60 zł;
- wynikającą z faktury VAT nr (...) z dnia 2 listopada 2013 r. zgłoszoną zgłoszeniem wierzytelności nr (...) z dnia 2 listopada 2013 r. wymagalną na dzień 23 listopada 2013 roku, z której dochodzi kwoty 41 919,69 zł
- wynikającą z faktury VAT nr (...) r. z dnia 2 grudnia 2013 r. wymagalną na dzień 23 grudnia 2013 roku, z której dochodzi kwoty 278 187,78 zł.

Powód pismem z dnia 4 grudnia 2013 r. doręczonym pozwanemu w dniu 11 grudnia 2013 r. wezwał do zapłaty faktur VAT (...).

Pozwany oświadczeniem z dnia 10 stycznia 2014 roku doręczonym powodowi w dniu 14 stycznia 2014 r. wskazał, iż należności wynikające z faktury VAT nr (...) oraz z faktury VAT nr (...) zostały potrącone z należnościami pozwanego przysługującymi mu wobec A. J. i umorzone zostały do kwoty 347.980,03 zł, do zapłaty pozostała zaś kwota 19 983,54 zł., która została uiszczona przez pozwanego na rzecz powoda.

Potrącone wierzytelności pozwanego wynikać miały z następujących faktur:

- faktury VAT nr (...) na kwotę 16 046,69 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 25 399,12 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 3 353,81 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 1 786,76 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 16 400,96 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 9 247,04 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 28 035,46 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 11 452,69 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 36 063,84 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 11 355,86 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 26 049,12 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 10 827,84 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 10 048,74 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 3 685,03 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 45 806,09 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 15.335,70 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 36 637,34 zł; faktury VAT nr (...) na kwotę 5 090,80 zł; których to dokumentów rozliczeniowych powód nie zakwestionował i w niniejszym postępowaniu nie dochodzi części należności wynikającej z faktury VAT (...), potrąconej z tymi wierzytelnościami,

oraz zakwestionowanych przez powoda faktur:

1. faktury VAT nr (...) na kwotę 2 251,93 zł; wystawionej 29.10.2013 r., płatnej do 12.11.2013 r., wystawionej na podstawie:

- faktury FV E. nr (...) na kwotę 458,33 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 323,19 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 1.195,63 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 274,78 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

2. faktury VAT nr (...) na kwotę 1 238,53 zł; wystawionej 31.10.2013, płatnej do 14.11.2013, wystawionej na podstawie:

- faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 261,38 zł i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 758,05 zł (naczepa o nr rej. (...) - po przerejestrowaniu: (...)) i protokołu zdawczo-odbiorczego dotyczącego (...),

3. faktury VAT nr (...) na kwotę 389,22 zł; - wystawionej 31.10.2013, płatnej do 14.11.2013, wystawionej na podstawie:

- faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej.. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 184,50 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,

4. faktury VAT nr (...) na kwotę 1 366,28 zł; wystawionej 31.10.2013 r., płatnej do 14.11.2013 r., wystawionej na podstawie:

- faktury FV E. nr (...) na kwotę 415,14 zł i protokołu zdawczo-odbiorcze dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 207,24 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 419,48 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
- faktury FV E. nr (...) na kwotę 324,42 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...)

5. faktury VAT nr (...) na kwotę 8 929,07 zł; wystawionej 29.10.2013 r., płatnej do 12.11.2013 r., wystawionej na podstawie:

faktury FV E. nr (...) na kwotę 1.924,02 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 1.565,95 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 105,32 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 1.898,05 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. dot. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 105,32 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 420,82 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 3.295,71 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 137,69 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

6. faktury VAT nr (...) na kwotę 196,80 zł; wystawionej 31.10.2013 r., płatnej do 14.11.2013 r., wystawionej na podstawie: FV E. nr (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...) z decyzją (...) S.A. z dnia 15.11.2013,

7. faktury VAT nr (...) na kwotę 375,15 zł; wystawionej 30.09.2013 r., płatnej do 14.10.2013 r., wystawionej na podstawie faktury (...) nr (...) na kwotę 375,15 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...),

8. faktury VAT nr (...) na kwotę 4 105,91 zł; wystawionej 27.10.2013, płatnej do 11.10.2013, wystawionej na podstawie:

faktury FV E. nr (...) na kwotę 2.264,17 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. dot. PZ 301 CH,

faktury FV E. nr (...) na kwotę 390,76 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 2.178,55 zł i wyjaśnień, co do naczepy o nr rej. (...) i korespondencji potwierdzającej refakturę za tę naprawę w wysokości 50%.

faktury FV E. nr (...) na kwotę 109,22 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 2.189,17 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 70,88 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...)

9. faktury VAT nr (...) na kwotę 5 124,26 zł; wystawionej 30.09.2013, płatnej do 14.10.2013 r., wystawionej na podstawie:

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,

faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,
faktury FV E. nr (...) na kwotę 2.131,63 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,
faktury FV E. nr (...) na kwotę 133,16 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. dot. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 392,84 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej.(...)
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...)
faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr(...)
faktury FV E. nr (...) na kwotę 103,28 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej.. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 219,10 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo – odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej.. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 65,35 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...),
faktury FV E. nr (...) na kwotę 438,20 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) P,
faktury FV E. nr (...) na kwotę 437,55 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego WZ dotyczącego pojazdu o(...)

10. faktury VAT nr (...) na kwotę 947,10 zł; wystawionej 30.08.2013 r., płatnej do 13.09.2013 , wystawionej na podstawie faktury FV E. nr (...) na kwotę 1.795,80 zł i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...), i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dotyczącego pojazdu o nr (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dot. dotyczącego pojazdu o nr rej. (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dot. (...) i protokołu zdawczo - odbiorczego dot.(...)wystawionych za rozliczenie szkody – naprawę naczep;

11. faktury VAT nr (...) na kwotę 2 581,16 zł; wystawionej 31.12.2012 r., płatnej do 14.01.2.013 , wystawionej na podstawie wyjaśnień dotyczących uszkodzenia bramy i zlecenia wystawienia faktury obciążeniowej z dnia 29.11.2012 r., wystawionej za naprawę uszkodzonej bramy

12. Noty księgowej nr (...) na kwotę 307,86 zł; wystawionej 31.10.2013 r., płatnej do 14.11.2013 r. tytułem szkody transportowej, wystawionej na podstawie wyjaśnień co do szkody w transporcie i protokołu likwidacji (nr dokumentu (...)) z dnia 17.10.2013 r.)

13. Noty księgowej nr (...) na kwotę 1 217,12 zł; wystawionej 31.10.2013, płatnej do 14.11.2013 tytułem umowy o świadczenie usług transportowych, wystawionej na podstawie obliczeń dotyczących kary za opóźnienia,

14. noty księgowej nr (...) na kwotę 343,98 zł; wystawionej 30.09.2013, płatnej do 14.10.2013 tytułem umowy o świadczenie usług transportowych, wystawionej na podstawie zlecenia wystawienia noty obciążeniowej z dnia 06.09.2013 r.

15. kwoty 5 982,77 zł pozostałej do zapłaty przez Klienta zgodnie z porozumieniem z dnia 23.08.2013 roku, na mocy którego Klient zobowiązał się do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 7 982,76 zł; zgodnie z którą pozwany miał potrącać kwotę 1000 zł miesięcznie do 10 miesiąca od września 2013 r.

Kolejno Sąd ustalił, iż pozwany dnia 12 marca 2014 roku złożył oświadczenie, że należności wynikające z faktury VAT nr (...) w wysokości 98.762,60 zł oraz z faktury VAT nr (...) w wysokości 278.187,78 zł w całości „zostały potrącone” z należnościami pozwanego przysługującymi mu wobec A. J. z wierzytelnościami, które stały się wymagalne później niż wierzytelności powoda wynikające z faktury (...), której termin płatności to 21 listopada 2013 r. i faktury (...), której termin płatności to 23 grudnia 2013 r.:

- faktury VAT nr (...) na kwotę 8 848,78 zł; wystawionej 11.10.2013 r., płatnej do 14.02.2014 r.,
- faktury VAT nr (...) na kwotę 16 919,24 zł, wystawionej 31. 01.2014 r., płatnej do 14.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 4 665,98 zł, wystawionej 31. 01.2014 r., płatnej do 14.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 60 015,11 zł, wystawionej 03.01.2014, płatnej do 17.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 25 198,60 zł (potrącona częściowo, tj. do kwoty 11 720,60 zł);
- faktury VAT nr (...) na kwotę 375,15 zł; wystawionej 31.01.2014 r., płatnej do 14.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 559,61 zł; wystawionej 31.01.2014 r., płatnej do 14.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 4 639,08 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 7 763,55 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 11 028,44 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 8 523,53 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 5 889,29 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 7 859,49 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 615,00 zł; wystawionej 31.01.2014 r., płatnej do 14.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 12 161,83 zł; wystawionej 14.02.2014 r., płatnej do 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 5 480,19 zł; wystawionej 14.02.2014, płatnej do 28.02.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 12 238,08 zł; wystawionej 14.02.2014, płatnej do 28.02.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 39 421,50 zł; wystawionej 14.02.2014, płatnej do 28.02.2014
- faktury VAT korekty nr (...) do dokumentu nr (...) na kwotę - 6 679,10 zł; wystawionej 28. 02.2014,
- faktury VAT nr (...) na kwotę 14 023,80 zł; wystawionej 18.02.2014, płatnej do 04.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 16 030,27 zł; wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 28 732,55 zł; wystawionej 14.02.2014, płatnej do 28.02.2014
- faktury VAT korekty nr (...) do dokumentu nr (...) na kwotę - 6 679,10 zł; z dnia 28.02.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 23 481,68 zł; wystawionej 18.02.2014, płatnej do 04.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 18 054,44 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014

- faktury VAT korekty nr (...) do dokumentu (...) na kwotę -6 224,27 zł; wystawionej 28.02.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 6 273,00 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 7 563,53 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT korekty nr (...) od dokumentu (...) na kwotę -7 174,41 zł; z dnia 28.02.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 750,88 zł; wystawionej 18.02.2014, płatnej do 04.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 2 052,75 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 161,28 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 1 181,38 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 2 120,89 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 161,28 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 944,46 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 614,10 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 100,70 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 260,18 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 305,29 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 1 385,69 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 474,28 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 822,43 zł; wystawionej 19.02.2014, płatnej do 05.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 4 516,36 zł; wystawionej 18.02.2014, płatnej do 04.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 13 635,77 zł; wystawionej 21.02.2014, płatnej do 07.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 5 965,28 zł; wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 557,07 zł; wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 21 148,47 zł; wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 3 977,57 zł; wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014
- faktury VAT nr (...) na kwotę 10 923,35 zł potrącona przez pozwanego częściowo tj. do kwoty 9 797,43 zł, wystawionej 28.02.2014, płatnej do 14.03.2014

wystawionych za rozliczenie szkody – naprawę naczep.

Wynikająca z powyższych faktur kwota 98 872,60 zł miała stosownie do oświadczenia o potrąceniu ulec umorzeniu z należnością powoda z faktury nr (...), zaś kwota 278 187,78 zł z należnością z faktury VAT nr (...).

Pozwany oświadczeniem z dnia 21 stycznia 2014 roku wskazał, iż wierzytelność wynikająca z faktury VAT nr (...) w łącznej wysokości 88 631,18 została potrącona z wierzytelnościami pozwanego przysługującymi mu wobec A. J. i umorzona w całości.

Potrącone wierzytelności pozwanego miały wynikać z następujących faktur: faktury VAT nr (...) na kwotę 24 868,64 zł; wystawionej 17.11.2013 r., płatnej do 01.12.2013 r., faktury VAT nr (...) na kwotę 22 148,68 zł; wystawionej 17.11.2013 r., płatnej do 01.12.2013 r., faktury VAT nr (...) na kwotę 105,83 zł i faktury VAT nr (...) na kwotę 123,00 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r., korekty nr (...) od dokumentu (...) na kwotę 105,83 zł z dnia 31.10.2013, których pozwany nie kwestionował i nie dochodził części należności wynikającej z faktury VAT (...), potrąconej z tymi wierzytelnościami.

oraz potrąceniu miały ulec wierzytelności pozwanego, których wymagalność powstała po terminie wymagalności wierzytelności powoda:

- faktury VAT nr (...) na kwotę 615,00 zł; wystawionej 11.10.2013 r., płatnej do 13.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 615,00 zł; wystawionej 27.09.2013 r., płatnej do 13.12.2013 r.,
- faktury VAT nr (...) na kwotę 109,22 zł; wystawionej 01.10.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 571,40 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.,
- faktury VAT nr (...) na kwotę 615,00 zł; wystawionej 18.10.2013 r.,
- faktury VAT nr (...) na kwotę 3 429,95 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 219,10 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 593,92 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 571,40 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 328,32 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 1 950,20 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 3 902,76 zł; wystawionej 30.11.2013 r., płatnej do 14.12.2013 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 25 198,60 zł potrącona przez pozwanego w części pozostałej po kompensacie z fakturą VAT nr (...) oraz fakturą VAT nr (...), tj. do kwoty 13 478,00 zł; wystawionej 03.01.2014, płatnej do 17.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 552,75 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 105,32 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 385,49 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 5 075,42 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 4 574,85 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.
- faktury VAT nr (...) na kwotę 3 903,59 zł; wystawionej 31.12.2013 r., płatnej do 14.01.2014 r.

wystawionych za rozliczenie szkody – naprawę naczep.

W dniu 23 czerwca 2014 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności wynikających z faktur VAT o nr (...).

W dniu 24 kwietnia 2015 r. powód wystosował do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty dotyczące należności wynikających z faktur VAT nr: (...) wymagalnej na dzień 18 listopada 2013 r. w kwocie 278 187,78 zł, (...) wymagalnej na dzień 18 listopada 2013 r. w kwocie 35.357,14 zł, (...) wymagalnej na dzień 21 listopada 2013 r. w kwocie 98.872,60 zł, (...) wymagalnej na dzień 23 listopada 2013 r. w kwocie 41.719,69 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo w przeważającej części za zasadne. Wskazał, iż powód na podstawie umowy faktoringu z dnia 11 marca 2011 r. nabył wierzytelności Klienta wobec pozwanego stwierdzone fakturami: (...) z dnia 28 października 2013 r. z terminem wymagalności na dzień 18 listopada 2013 r., (...) z dnia 31 października 2013 r. z terminem wymagalności na dzień 21 listopada 2013 r., (...) z dnia 02 listopada 2013 r. z terminem wymagalności na dzień 23 listopada 2013 r., (...) z terminem wymagalności na dzień 23 grudnia 2013 r. Nabycie to nastąpiło z dniem powstania wierzytelności, zaś pozwany w dniu 29 lipca 2011 r. udzielił zgody na dokonywanie przelewu wierzytelności Klienta objętych umową faktoringu w zakresie istniejących, jak i przyszłych wierzytelności Klienta wobec pozwanego.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia co do kwoty 175.949,43 zł wynikającej z faktur: (...), (...), (...), Sąd Okręgowy uznał go za niezasadny. Podkreślił, iż pozwany dokonał potrącenia wskazanych wierzytelności pismami: z dnia 10 stycznia 2014 r. w odniesieniu do faktury (...) otrzymanym przez powoda w dniu 14 stycznia 2014 r., z dnia 21 stycznia 2014 r. w odniesieniu do faktury (...) otrzymanym przez powoda w dniu 27 stycznia 2014 r., z dnia 12 marca 2014 r. w odniesieniu do faktury (...) otrzymanym przez powoda w dniu 17 marca 2014 r. W pismach tych pozwany nie kwestionował faktu przysługiwania powodowi potrącanych wierzytelności, zaś wraz z otrzymaniem powyższych pism przez powoda doszło do tzw. niewłaściwego uznania długu rozumianego jako oświadczenie wiedzy zobowiązanego, wyraz jego świadomości istnienia skierowanego przeciwko niemu roszczenia.

Sąd zwrócił uwagę, iż pozwany dokonując potrąceń wskazanych w w/w pismach w skonkretyzowany sposób odniósł się do poszczególnych wierzytelności powoda nabytych w ramach umowy faktoringu tzn. dokładnie wskazał i określił potrącanie wierzytelności powoda wobec pozwanego wskazując odpowiednio na faktury VAT (...), wskazał wysokość wierzytelności powoda wynikających z ww. faktur, w tym kwotę w jakim zakresie ma dojść do umorzenia wierzytelności powoda. W rezultacie Sąd przyjął, że pozwany dokonał uznania wierzytelności wynikających z tych faktur, czego skutkiem było przerwanie biegu przedawnienia zgodnie z treścią art. 123 §1 pkt. 2 k.c. Bieg terminu przedawnienia rozpoczął się na nowo (art. 124 §1 k.c.) w dniu następnym po dniu przerwania biegu przedawnienia, odpowiednio 15 stycznia 2014 r., 28 stycznia 2014 r., 18 marca 2014 r., a skoro tak to stanowisko pozwanego, że doszło do przedawnienia tych roszczeń przed dniem złożeniem pozwu – 18 grudnia 2014 r. jest niezasadne.

Za chybione uznał Sąd Okręgowy twierdzenia pozwanego jakoby potrącenie nie stanowiło uznania długu. Wskazał, że oświadczenia o potrąceniu składane przez pozwanego miały wywołać określony skutek materialnoprawny w stosunku do roszczeń powoda wynikających z faktur (...), i na skutek ten powoływał się pozwany zgłaszając dalszy zarzut procesowy.

Wobec przerwania biegu przedawnienia roszczeń powoda wynikających ze złożonych przez pozwanego oświadczeń o potrąceniu, za bezprzedmiotowe dla oceny zasadności zarzutu przedawnienia uznał Sąd stanowiska stron dotyczące sposobu ustalenia zawieszenia biegu przedawnienia na podstawie art. 77 ust. 4 prawa przewozowego. Jedynie na marginesie podkreślił, iż powód wezwał pozwanego do zapłaty faktur VAT (...) pismem z dnia 04 grudnia 2013 r. doręczonym pozwanemu w dniu 11 grudnia 2013 r. Odpowiedzi na wezwanie zostały dokonane przez pozwanego

a. pismem z dnia 10 stycznia 2014 r. otrzymanym przez powoda 14 stycznia 2014 r. w zakresie faktury VAT (...) – po upływie 34 dni, a zatem przedawnienie wierzytelności wynikające z ww. faktury, która stała się wymagalna w dniu 18 listopada 2013 r. uległo zawieszeniu na 34 dni i okres przedawnienia tej wierzytelności upływałby 22 grudnia 2013 r.

b. pismem z dnia 21 stycznia 2014 r., otrzymanym przez powoda w dniu 27 stycznia 2014 r. w zakresie faktury VAT (...) – po upływie 47 dni, a zatem przedawnienie wierzytelności wynikające z ww. faktury, która stała się wymagalna w dniu 21 listopada 2013 r. uległo zawieszeniu na 47 dni i okres przedawnienia tej wierzytelności upływałby 07 stycznia 2015 r.

c. pismem z dnia 21 stycznia 2014 r., otrzymanym przez powoda w dniu 27 stycznia 2014 r. w zakresie faktury VAT (...) – po upływie 47 dni, a zatem przedawnienie wierzytelności wynikające z ww. faktury, która stała się wymagalna w dniu 21 listopada 2013 r. uległo zawieszeniu na 47 dni i okres przedawnienia tej wierzytelności upływałby 07 stycznia 2015 r.

Powyższe oznacza, że gdyby na podstawie opisanych oświadczeń o potrąceniu, nie doszło do przerwania biegu przedawnienia, a pisma z dnia 10 stycznia 2014 r., 21 stycznia 2014 oraz 12 marca 2014 r. stanowiły rozpoznanie wezwania do zapłaty z dnia 04 grudnia 2013 r., to okresy, w jakich pozwany udzielał odpowiedzi na wezwanie do zapłaty oznaczają, że żadne z roszczeń powoda zgłoszonych w niniejszym postępowaniu nie uległo przedawnieniu.

Oceniając z kolei podniesiony przez pozwanego zarzut potrącenia, Sąd wskazał na brak konsekwencji pozwanego w zakresie stanowiska dotyczącego tego zarzutu. Podkreślił, iż w składanych oświadczeniach o potrąceniu w pismach 10 stycznia 2014 r., 21 stycznia 2014 r., i 11 marca 2014 r. oraz w sprzeciwie od nakazu zapłaty, pozwany wprost wskazywał na treść przepisów kodeksu cywilnego regulujących instytucję potrącenia (art. 499 k.c.) oraz na konieczność składania oświadczenia o potrąceniu. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 02 września 2015 r. pozwany przedstawił stanowisko, że strony w Zgodzie z dnia 29 lipca 2011 r. na cesję wierzytelności w pkt. 2 umówiły się, co do zasad potrącania należności w sposób odmienny niż przewidziany w kodeksie cywilnym, w tym wyłączyły stosowanie art. 513 §2 k.c. W ocenie Sądu pozwany nie udowodnił jednak, iż strony korzystając z zasady swobody umów określiły zasady umarzania wzajemnych zobowiązań, w związku z czym przepisy art. 498 i n. k.c. nie miałyby zastosowania do potrącenia wierzytelności dokonanych przez pozwanego. Sąd podkreślił, iż pkt (...)Zgody z dnia 29 lipca 2011 r., jest sformułowany bardzo ogólnikowo i nie zawiera sformułowania sprzecznego z przepisami k.c. dotyczącymi dokonywania potrąceń, ani też wskazującego, że strony umowy miały zamiar wyłączyć stosowanie przepisów dotyczących ustawowego zarzutu potrącenia. Kierując się literalną wykładnią treści umowy Sąd Okręgowy uznał, iż sformułowanie to stanowiło jedynie standardowe potwierdzenie ogólnych uprawnień przysługujących dłużnikowi wobec nabywcy wierzytelności wynikających z przepisów prawa cywilnego, nie wyłączało do oceny skuteczności zarzutu potrącenia art. art. 513 §2 zd. 2 k.c. Jego zdaniem z treści podpunktu 2 zgody z dnia 29 lipca 2011 r. nie wynika, iż potrącenia powinny się odbywać wedle sposobu wskazanego w umowie łączącej pozwanego z A. J.. Pkt. (...)Zgody nie wskazuje bowiem ani konkretnej umowy, odnosząc się do wszelkich umów handlowych, ani też nie wskazuje konkretnych rozwiązań zawartych w umowach, które miałyby być stosowane pomiędzy faktorem a odbiorcą klienta zamiast zasad kodeksu cywilnego. Zwrot „wynikających ze specyfiki rozliczeń zawartych w umowach handlowych łączących strony oraz orzeczeń sądowych” służy, zdaniem Sądu, jedynie do określenia, jakie wierzytelności strony uznają za nadające się do potrącenia przez dłużnika z wierzytelnościami posiadanymi przez powoda, nie ma zaś żadnych zwrotów pozwalających odnieść to sformułowanie do ewentualnych zasad potrącania wierzytelności, które miały zostać zawarte w umowach pozwanego z klientem.

Odwołując się do reguł wykładni oświadczeń woli, o jakich mowa w art. 65 k.c. Sąd Okręgowy podkreślił, iż biorąc pod uwagę okoliczności, jak i cel umowy faktoringu, nie sposób uznać, iż powód – faktor mógłby wyrazić zgodę na dowolne kompensowanie wierzytelności pozwanego bez ograniczenia czasowego dotyczącego wymagalności wierzytelności kompensowanej i podlegającej kompensowaniu, bez wykazywania jej zasadności (faktu istnienia i wymagalności) oraz bez składania oświadczenia o potrąceniu. Powyższe jest sprzeczne z zasadami prowadzenia działalności gospodarczej przez faktora i oznaczałoby w istocie zupełne uzależnienie uzyskiwania spłat od woli pozwanego.

Zdaniem Sądu pozwany nie udowodnił, że strony podpisując zgodę z dnia 29 lipca 2011 r. na cesję wierzytelności, miały zgodny zamiar wyłączenia przepisów dotyczących potrącenia ustawowego oraz treści art. 513 §2 zd. 2 k.c. Pozwany zaniechał w tym zakresie inicjatywy dowodowej i nie wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań osób, które podpisały przedmiotową zgodę, a pozwalających ustalić, jaki był w chwili podpisywania umowy zgodny zamiar stron. Z kolei

zeznań świadków strony powodowej N. Z. i W. B. wynika, iż podpisanie zgody nie było poprzedzone negocjacjami stron w tym zakresie. Strony nie prowadziły korespondencji w zakresie ustaleń dotyczących warunków podpisania zgody na cesję wierzytelności przez pozwanego. Przygotowana treść zgody na cesję wierzytelności z dnia 29 lipca 2011 r. przez pozwanego jako „standardowa” przewidująca dla pozwanego uprawnienie w postaci zarzutu potrącenia była zgodna z treścią przepisów kodeksu cywilnego - art. 513 k.c., a tym samym nie budziła wątpliwości interpretacyjnych.

Sąd podkreślił, iż pozwany nie wykazał, aby pozwany, przed wystąpieniem z niniejszym powództwem, dokonywał potrącenia „dowolnych” wierzytelności bez ograniczenia czasowego z wierzytelnościami powoda i bez konieczności przedstawiania dodatkowych oświadczeń o potrąceniu.

Sąd Okręgowy uznał za dopuszczalne dokonanie przez pozwanego potrącenia dochodzonych pozwem wierzytelności z wierzytelnościami przysługującymi mu pod warunkiem istnienia tych wierzytelności oraz spełnienia przez nie warunków ze zdania drugiego art. 513 § 2 k.c. i ogólnych warunków dotyczących potrącenia z art. 498 i 499 k.c. W ślad za poglądami doktryny i orzecznictwa wskazał, że jeżeli podstawę powstania wierzytelności stanowi umowa między dłużnikiem ze zbywcą zawarta przed zawarciem umowy przelewu, to dopuszczalne jest potrącenie tej wierzytelności z wierzytelnością przelaną także wtedy, gdy wierzytelność zgłoszona do potrącenia stała się wymagalna wprawdzie już po zawiadomieniu dłużnika o przelewie lecz wcześniej niż stała się wymagalna wierzytelność przelana (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., III CSK 61/14).

W rezultacie Sąd Okręgowy uznał, że wierzytelność powoda wynikająca z faktury nr (...), z której powód dochodzi kwoty 35 357,14 zł, która stała się wymagalna dnia 19 listopada 2013 r. uległa umorzeniu w zakresie kwoty 21.746,04 zł na skutek oświadczenia o potrąceniu złożonego przez pozwanego w piśmie z dnia 10 stycznia 2014 r. Oświadczenie o potrąceniu odnosiło się zbiorczo do faktur (...), a powód nie kwestionował potrącenia w zakresie wierzytelności pozwanego z tytułu sprzedaży paliwa na łączną kwotę 312.622,89 zł. Powód dokonał rozliczenia tej kwoty w całości z fakturą (...) i w części z fakturą FA (...). Wierzytelności pozwanego z tytułu zakupu paliwa zgłoszone do potrącenia na podstawie oświadczenia z dnia 10 stycznia 2014 r. powód uznał jako zasadne, wykazane na podstawie dokumentów jego zakupu z okresu październik – listopad 2013 r. Zdaniem Sądu powód jako wierzyciel strony pozwanej mógł uznać zasadność potrącenia, co do części wierzytelności strony pozwanej, wynikającej z innego tytułu niż wierzytelności z tytułu odszkodowania, kar umownych, których wysokości, jak i zasadności naliczenia zdaniem powoda strona pozwana nie wykazała.

Sąd uznał za skuteczne dokonane przez pozwanego potrącenie z wierzytelnością przelaną wierzytelności pozwanego, które mu przysługiwały wobec klienta (przewoźnika) do łącznej kwoty 21.746,04 zł wynikających z następujących dokumentów: - faktury VAT nr (...) na kwotę 2 251,93 zł wymagalnej na dzień 12.11.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 1 238,53 zł wymagalnej na dzień 14.11.2013 r., faktury VAT (...) do kwoty 219,10 zł wymagalnej na dzień 14.11.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 1 366,28 zł wymagalnej na dzień 14.11.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 8929,07 zł wymagalnej na dzień 12.11.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 196,80 zł wymagalnej na dzień 14.11.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 375,15 zł - wymagalnej na dzień 14.11.2013 r., faktura VAT (...) do kwoty 789,96 zł wymagalnej na dzień 11.10.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 5 124,26 zł - wymagalnej na dzień 14.10.2013 r., faktury VAT (...) na kwotę 947,10 zł – wymagalnej na dzień 13.09.2013 r., Noty księgowej nr (...) na kwotę 307,86 zł wymagalnej na dzień 14.11.2013 r.

Wszystkie opisane powyżej wierzytelności zgłoszone przez pozwanego stały się wymagalne przed datą wymagalności wierzytelności powoda wynikającej z faktury (...) tj. przed dniem 19 listopada 2013 r., a zatem mogły ulec potrąceniu z wierzytelnością powoda dochodzoną w niniejszym postępowaniu, co znalazło podstawę w treści § 2 ust. 3 oraz § 10 ust. 9 umowy o świadczenie usług transportowych. Zgodnie z tymi regulacjami w przypadku poniesienia przez pozwanego kosztów związanych z udziałem własnym w szkodzie komunikacyjnej lub nie uznania szkody przez ubezpieczyciela przewoźnik zobowiązał się do pokrycia całości poniesionych przez pozwanego kosztów wynikających ze straty w środkach transportu - w tym przewożonego towaru we własnym zakresie. Natomiast w przypadku likwidacji szkód w tym wszystkich napraw nie będących skutkiem normalnego zużycia środka transportu, koszty likwidacji, w tym koszty

przywrócenia środka transportu do stanu sprzed powstania szkody do wysokości wkładu własnego pozwanego miały zostać pokryte przez przewoźnika.

Sąd dokonał oceny zasadności wierzytelności zgłoszonych do potrącenia stosownie do treści art. 233 k.p.c. W ocenie Sądu pozwany przedstawiając faktury nr (...) z tytułu napraw szkód dotyczących naczep, protokoły zdawczo - odbiorcze dotyczące samochodów dostawczych i ich uszkodzeń, które były sporządzane przez stronę pozwaną i zostały podpisywane przez przewoźnika - A. J. bądź jego pracowników oraz załączone do nich faktury wystawione przez firmę (...) Sp. z o.o. w W. zaakceptowane przez pozwanego za kolejne naprawy naczep udowodnił, iż przysługują mu wierzytelności wskazane w ww. fakturach.

Co do należności stwierdzonej notą księgową (...) – 307,86 zł wystawionej na podstawie § 12 ust. 12 umowy z dnia 28.12.2009 r. o świadczenie usług transportowych, w ocenie Sądu pozwany w wystarczający sposób wykazał ujętą w niej należność. Pozwany przedstawił protokół likwidacji uszkodzeń transportu nr dokumentu (...) z dnia 17.10.2013 r., z którego wynika, jaki towar uległ uszkodzeniu oraz jaką przedstawiał wartość. Sąd ten wskazał, że skoro dokument ten został wystawiony przez stronę pozwaną, a zatem stosownie do treści art. 253 k.p.c., gdy powód zaprzeczał treści tego dokumentu, powinien ten fakt udowodnić.

Z kolei co do należności stwierdzonych fakturami VAT nr (...), to zdaniem Sądu pozwany udowodnił je jedynie w części. Co do należności z tytułu faktury VAT (...) wystawionej na kwotę 389,22 zł pozwany przedstawił fakturę VAT nr (...) dotyczącą naprawy naczepy (...) na kwotę 219,10 zł brutto wraz z protokołem zdawczo odbiorczym, udowadniając swoją należność nadającą się do potrącenia w tej części. Druga z faktur (która została objęta refakturą VAT nr (...)) i załączony do niej protokół dotyczyły naczepy o innej nazwie niż wskazana w refakturze nr (...). Wobec powyższego Sąd uznał za zasadne potrącenie jedynie w części należności z niej wynikającej tj. w zakresie kwoty 219,10 zł.

Co do należności wynikającej z faktury VAT (...), pozwany załączył do niej faktury dotyczące napraw naczep (...), (...), (...) wraz z dotyczącymi ich protokołami, udowadniając tym samym swoją należność do wysokości 789,97 zł brutto. W pozostałym zakresie pozwany nie załączył protokołów napraw, na podstawie, których miały zostać wystawione faktury przez (...) Sp. z o.o.

Pozwany nie wykazał także, zdaniem Sądu okręgowego, istnienia wierzytelności ujętych notami księgowymi (...), oraz fakturą VAT nr (...), które stały się wymagalne przed terminem płatności faktury (...). Do not księgowych nie dołączono żadnych dokumentów pozwalających stwierdzić, czy opóźnienie, za jakie zostały one wystawione miało miejsce i ile trwało oraz czy kara umowna za opóźnienie została prawidłowo naliczona. Co do należności dotyczącej naprawy bramy z faktury VAT nr (...), pozwany załączył zbiorczą fakturę za kilka napraw nie przedstawiając chociażby kosztorysu z którego wynikałaby rzeczywista wartość poniesionej szkody, której dotyczy powyższa faktura.

Natomiast, co do przedstawionej przez pozwanego do potrącenia kwoty 5 982,77 zł wynikającej z porozumienia z dnia 23.08.2013 roku, na mocy którego A. J. zobowiązał się do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 7 982,76 zł; którą pozwany miał potrącać w ratach po 1.000,00 zł miesięcznie do 10 miesiąca od września 2013 r., Sąd uznał, iż jakkolwiek część rat stała się wymagalna przed wymagalnością faktury nr (...), to pozwany nie wykazał istnienia tej wierzytelności w wystarczający sposób, nie przedstawił żadnego dokumentu rozliczeniowego, z którego miałyby wynikać kwota objęta porozumieniem oraz nie przedstawił dokumentów potwierdzających szkodę, jej zaistnienie i wysokość.

Reasumując z wierzytelności przedstawionych przez pozwanego do potrącenia z wierzytelnością powoda wynikającą z faktury VAT nr (...), których termin płatności był wcześniejszy niż ww. faktury powoda, Sąd uznał ich zasadność do kwoty 21.746,04 zł. Powód dochodził z faktury nr (...) kwoty 35.357,14 zł. w związku z powyższym Sąd uznał za zasadne zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 13 611,09 zł stanowiącej różnicę pomiędzy ww. kwotami.

Co do wierzytelności powoda wynikającej z faktury nr (...), z której powód dochodził kwoty 41.719,69 zł, wierzytelność ta stała się wymagalna w dniu 23 listopada 2013 r. Przedstawione przez pozwanego do potrącenia wierzytelności wynikające z faktur VAT (...) stały się wymagalne później niż wierzytelność powoda wynikająca z w/w faktury., a zatem żadna z przedstawionych przez pozwanego wierzytelności stosownie do treści art. 513 §2 zd. 2 k.c. nie mogła

ulec potrąceniu. W związku z powyższym ocena, czy pozwany udowodnił istnienie i wysokość tych wierzytelności pozostawała bez znaczenia dla oceny zasadności dokonanego potrącenia i w konsekwencji roszczenia powoda w zakresie kwoty 41.719,69 zł. Pozwany nie kwestionował wysokości kwoty dochodzonej przez powoda z tej faktury, co więcej potwierdził wysokość tej kwoty oświadczeniem o potrąceniu z dnia 12.03.2014. W związku z powyższym Sąd uznał za zasadne zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 41 719,69 zł.

Sąd Okręgowy ocenił, iż wszystkie wierzytelności przedstawione przez pozwanego do potrącenia wierzytelności powoda w wysokości 98 872,60 zł wynikającej z faktury VAT (...) i wierzytelności powoda w wysokości 278 187,78 zł wynikającej z faktury (...) stały się wymagalne później niż wierzytelności powoda wynikające z w/w faktur, a zatem nie podlegały potrąceniu. W związku z powyższym ocena, czy pozwany udowodnił istnienie i wysokość tych wierzytelności stała się bezzasadna dla rozstrzygnięcia w zakresie tych roszczeń.

Mając powyższe na uwadze Sąd w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 432.391,17 zł, oddalając powództwo w pkt. 2 wyroku co do żądania głównego w pozostałym zakresie (21.746,04 zł).

O odsetkach orzeczono zgodnie z treścią art. 481 k.c. Sąd podkreślił, że zapis pkt. 3 zgody z dnia 29 lipca 2011 r., z którego wynika, iż Faktor zrzekł się prawa do wystawiania jakichkolwiek not obciążeniowych i odsetkowych dla (...), nie oznacza, że powód zrzekł się możliwości żądania odsetek od należności dochodzonych od pozwanego. Z treści tego punktu wynika jedynie, iż powód miał nie wystawiać wobec pozwanego not odsetkowych i obciążeniowych. W żaden sposób z treści tego punktu nie wynika, iż powód zrzeka się także roszczenia o odsetki za opóźnienie, w sytuacji, gdy pozwany odmówi zapłaty kwoty głównej zgodnie z terminem jej wymagalności. Pozwany nie przedstawił żadnego dowodu, iż zgodnym zamiarem stron było zrzeczenie się przez powoda żądania odsetek ustawowych. Odmienne stanowisko pozwanego wynikające z jednostronnej interpretacji pkt. 3 zgody z dnia 29 lipca 2011 r. jest sprzeczne z treścią umową faktoringu zgodnie z którą Faktor nabywał wierzytelności Klienta wobec odbiorców, powstałe z tytułu dostaw towarów i usług na zasadach określonych w umowie. Klient zaś przenosił na faktora wszelkie prawa związane z nabywanymi wierzytelnościami, w tym prawo do żądania od odbiorcy odsetek za zwłokę oraz prawa związane z zabezpieczeniem przedmiotowych wierzytelności. Powód w niniejszym postępowaniu nie dochodził roszczenia z tytułu odsetek na podstawie not obciążeniowych czy not odsetkowych wystawionych przez powoda, lecz odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. wobec niespełniania przez pozwanego płatności w terminie wynikającym z faktur (...).

W związku z powyższym Sąd uwzględniając na podstawie art. 316 k.p.c. zmianę przepisów prawa materialnego wynikającą z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 poz. 1830) zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia wyrażoną w art. 100 k.p.c. mając na uwadze stopień wygrania procesu i wysokość kosztów procesu poniesionych przez każdą ze stron.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w zakresie pkt 2 i 3 zarzucając naruszenie:

1) art. 233 w zw. z art. 253 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego polegającą na uznaniu za wiarygodne w zakresie wierzytelności przedstawionych przez pozwanego do potrącenia dowodów będących dokumentami prywatnymi tj. faktur VAT o nr (...) i noty księgowej (...) podczas, gdy powód zaprzeczył prawdziwości dokumentów prywatnych, a pozwany nie wykazał żadnymi środkami dowodowymi zasadności przedmiotowych wierzytelności przedstawionych do potrącenia ani co do zasady, ani co do wysokości;

2) art. 513 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 509 k.c. i art. 510 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, iż pozwany jako dłużnik wierzytelności przelanych przez cedenta mógł przedstawić wobec powoda skutecznie zarzut potrącenia wierzytelności własnych pozwanego wobec cedenta (opisanych szczegółowo na str. 34

uzasadnienia zaskarżonego wyroku) z wierzytelnością dochodzoną przez powoda wobec pozwanego z tytułu faktury nr (...), przy całkowitym pominięciu, iż cezurę zarzutów, jakie mogą przysługiwać dłużnikowi przelanej wierzytelności wobec cesjonariusza wyznaczają moment „powzięcia wiadomości o przelewie” (z art. 513 § 1 k.c.) i „otrzymania zawiadomienia o przelewie” (z art. 513 § 2 k.c.), który to moment powinien być interpretowany jako odnoszący się do dnia zawarcia umowy cesji wierzytelności przyszlých, co nastąpiło w okolicznościach niniejszej sprawy z chwilą wyrażenia przez pozwanego zgody na cesję tj. 29 lipca 2011 roku.

W związku z powyższym, skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 21.746,04 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji z uwzględnieniem kosztów postępowania za obie instancje.

Pozwany zaskarżył wyrok w części objętej pkt 1 oraz pkt 3 i zarzucił:

a) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- uznanie, że pkt (...) Zgody na dokonanie przelewu wierzytelności objętych umową faktoringu z dnia 29.07.2011 r. nie uprawniał pozwaną do dokonywania potrąceń należności przysługujących jej wobec A. J. wynikających z umowy o świadczenie usług przewozowych z dnia 28.12.2009 r. z należnościami objętymi przelewem wierzytelności dokonanym na podstawie Zgody na cesję w ślad za umową faktoringu z dnia 11.03.2011 r., podczas gdy w punkcie (...) Zgody strony odwołały się do specyfiki rozliczeń wynikającej z postanowień zawartych umów handlowych łączących pozwaną i Klienta, tj. do konkretnych rozwiązań dotyczących potrąceń, które miały być stosowane pomiędzy powodem jako faktorem, a pozwaną, zamiast zasad wynikających z przepisów kodeksu cywilnego;

- przyjęcie, że pkt (...) Zgody na cesję stanowi wyłącznie powtórzenie postanowień obowiązujących przepisów kodeksu cywilnego dotyczących potrącenia i przelewu wierzytelności,

- przyjęcie, iż dowodem na to, że Zgoda na cesję nie wyłączyła art. 513 § 2 k.c., był fakt braku negocjacji, w sytuacji, gdy brak negocjacji świadczy tylko o tym, że strona powodowa nie kwestionowała treści Zgody. Z zeznań świadków N. Z. oraz W. B. złożonych na rozprawie 19.01.2016 r. wynika niezbicie, że strona powodowa nie kwestionowała i nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń do zaproponowanej treści w/w zgody, a zatem do negocjacji nie doszło wyłącznie z winy strony powodowej;

b) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez nieuwzględnienie faktu, iż Zgoda na cesję podpisana przez powoda i pozwaną stanowiła porozumienie pomiędzy stronami zawierając oświadczenia woli wywołujące skutki prawne w zakresie kształtowania zasad potrąceń dokonywanych przez pozwaną z należnościami objętymi przelewem dokonanym na rzecz powoda;

c) sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, poprzez:

- nieuwzględnienie treści postanowień umowy o świadczenie usług przewozowych z dnia 28 grudnia 2009 r. w zakresie uzgodnionej przez strony umowy kompensaty umownej określonej w §12 ust. 12 w/w umowy oraz § 14 ust. 2 umowy i tym samym pominięcie, że pozwana była uprawniona do dokonywania potrąceń (kompensat umownych) swoich wierzytelności z wierzytelnościami przelanymi na powoda na warunkach określonych wyłącznie w tej umowie i na jej podstawie, bez ograniczeń wynikających z art. 513 § 2 zd. 2 kodeksu cywilnego

- nieuwzględnienie faktu, iż ze specyfiki współpracy pomiędzy pozwaną a podmiotami świadczącymi usługi transportowe wynika konieczność dokonywania potrąceń należności dotyczących paliwa i napraw oddanych do użytku przewoźnikom środków transportu;

- nieuwzględnienie zeznań świadka N. Z., z których wynika, że treść zgody na cesję podpisaną przez strony nie była „standardowa”, że w przypadku dużych sieci „standardowa” treść nie jest akceptowana, a także, iż w przedmiotowej sprawie wyjątkowo, z uwagi na wymagania strony pozwanej zgoda na cesję była podpisana przez zarząd powoda,

- ustalenie na podstawie zeznań świadka W. B. okoliczności z tych zeznań nie wynikającej tj. że pozwany wcześniej (tj. przed założeniem pierwszego z oświadczeń o potrąceniu będących przedmiotem niniejszego postępowania) nie dokonywał potrąceń, podczas gdy świadek ten zeznał: „nie wiem, czy wcześniej były zgłoszone zarzuty potrącenia w trakcie współpracy”, a pozwany w rzeczywistości dokonał wcześniej takich potrąceń,

- nieuwzględnienie faktu, iż strona kwestionując dokonane potrącenia z uwagi na ich niezgodność z art. 513 § 2 k.c., kilkakrotnie podkreśliła, że nie zgłasza zastrzeżeń do dokonanych przez pozwaną potrąceń należności dotyczących paliwa, które także powstały już po udzieleniu zgody na cesję;

d) nierozpoznanie istoty sprawy poprzez całkowite pominięcie wskazywanych przez pozwaną okoliczności, w szczególności tego, iż strony w dniu 29.07.2011 r. zawarły porozumienie obejmujące zgodę na przelew wierzytelności uwarunkowany w sposób ukształtowany przez strony w treści Zgody na cesję;

2. Obrazę przepisów prawa materialnego przez naruszenie:

a) art. 498 k.c. w zw. z art. 513 § 2 k.c. - przez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że do potrąceń dokonanych przez pozwaną mają zastosowanie przepisy dotyczące potrącenia ustawowego, w sytuacji, gdy strony w umowie o świadczenie usług przewozowych, uzgodniły umowne warunki kompensaty wierzytelności, albo co najmniej dokonały modyfikacji warunków dokonywania potrąceń wynikających z kodeksu cywilnego, a powód w treści Zgody zaakceptował dokonywanie przez pozwaną potrąceń (kompensat umownych), zgodnie z w/w postanowieniami umowy o świadczenie usług przewozowych,;

b) art. 353¹ k.c. - przez jego niezastosowanie, podczas gdy Sąd powinien przyjąć, że strony w ramach zasady swobody umów tak ułożyły stosunek prawny, w tym ukształtowały zgodę na przelew wierzytelności, aby możliwe było potrącenie wierzytelności pozwanej niezależnie od ograniczeń wynikających z art. 513§2 k.c. zd. 2, co do terminów wymagalności wierzytelności

c) art. 513 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie zarzutu jaki przysługiwał pozwanemu (dłużnikowi) przeciwko nabywcy wierzytelności (powodowi), które miał przeciwko zbywcy w postaci prawa do dokonania kompensaty umownej na podstawie zapisów §12 ust. 12 i §14 ust. 2 umowy o świadczenie usług przewozowych i tym samym błędne przyjęcie, że pozwany nie miał prawa skutecznie powoływać się wobec powoda na dokonywanie kompensat na podstawie zapisów umowy z A. J.;

d) art. 513 §2 zd. 2 k. c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwana nie mogła dokonywać potrącenia wierzytelności, których wymagalność przypadła później niż wymagalność wierzytelności powoda, w sytuacji gdy stosowanie tego przepisu zostało wyłączone na mocy postanowień umowy o świadczenie usług przewozowych,

c) art. 65 § 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i błędną interpretację woli stron na skutek uznania, iż:

- wolą stron było wyłącznie powtórzenie postanowień przepisów prawa dotyczących przelewu wierzytelności i ograniczeń w tym zakresie, w sytuacji, gdy zarówno z treści dokumentów dopuszczonych jako dowody w sprawie, jak i z zeznań świadków wynika, że wolą stron nie było udzielenie „standardowej” zgody na przelew, ale że jej postanowienia miały charakter wyjątkowy, mający na celu uzgodnienie warunków dokonywanych potrąceń w sposób odmienny od postanowień kodeksu cywilnego dotyczących cesji,

- pkt(...) Zgody na cesję stanowi wyłącznie powtórzenie postanowień obowiązujących przepisów dotyczących potrącenia i przelewu wierzytelności, a tym samym strony wprowadziły do dokumentu zawierającego ich oświadczenia woli postanowienie całkowicie zbędne, co jest niewątpliwie sprzeczne z regułami logiki i doświadczenia życiowego

i nie uwzględnia praktycznych związków przyczynowo- skutkowych, a także związków treściowych pomiędzy postanowieniami Zgody na cesję, w szczególności biorąc pod uwagę wskazany profesjonalny charakter działalności stron,

- dokonanie wykładni treści porozumienia - Zgody na cesję, z uwzględnieniem wyłącznie intencji i celu strony powodowej, z pominięciem zamiaru i celu pozwanej, jako dłużnika przelanej wierzytelności;

d) art. 355 § 2 k.c. nakładającego na przedsiębiorcę obowiązek dochowania należytej staranności z zastosowaniem miernika uwzględniającego zawodowy charakter prowadzonej działalności, poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy z zeznań świadka W. B. wynika, że nie zapewnił on weryfikacji treści umowy o świadczenie usług przewozowych pod kątem treści podpisywanej przez powoda Zgody, pomimo wyraźnego odwołania w treści Zgody na cesję do umów zawartych pomiędzy pozwaną a klientem prowadzącym działalność transportową, a także pomimo tego, że Umowa przewozowa zawarta pomiędzy pozwaną a klientem była w posiadaniu powoda (fakt nigdy nie zaprzeczony przez powoda, co stanowi fakt przyznany zgodnie z art. 230 k.p.c.).

Biorąc powyższe zarzuty pod uwagę skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz strony pozwanej od powoda zwrotu kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych i rozstrzygnięcie przez sąd II instancji o kosztach postępowania za I instancję względnie, o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz pozwanej od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Ponadto skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie przez sąd II instancji dowodów, których potrzeba powołania wynikała po wydaniu orzeczenia przez sąd 1 instancji:

a) dowodu z wydruków poczty elektronicznej z dnia 07.09.2011 godz. 15:21, z dnia 13.09.2011 godz. 15:16 oraz z dnia 22.09.2011 godz. 12:47 potwierdzających prowadzoną przez pozwaną z powodem korespondencję jako dowód na okoliczność, że pozwana w okresie po podpisaniu porozumienia - Zgody na cesję, a przed złożeniem przez pozwaną pierwszego z oświadczeń o potrąceniu, kwestionowanego przez powoda niniejszym powództwem dokonywała potrąceń przysługujących jej względem Klienta wierzytelności z wierzytelnościami powoda, a co za tym idzie dowód na okoliczność, iż oświadczenia o potrąceniu kwestionowane przez powoda w niniejszym postępowaniu nie były pierwszym oświadczeniami o potrąceniu złożonymi powodowi przez pozwaną;

b) dowodu z dokumentu - pisma powoda z dnia 30 września 2011 roku stanowiącego uzgodnienie salda jako dowód na okoliczność, że powód nie kwestionował dokonanych przez pozwaną potrąceń jej wierzytelności, o których pozwana informowała powoda w korespondencji mailowej wskazanej powyżej, a zatem iż oświadczenia o potrąceniu kwestionowane przez powoda w niniejszym postępowaniu nie były pierwszym oświadczeniami o potrąceniu złożonymi powodowi przez pozwaną, w szczególności w zakresie potrącania wierzytelności pozwanej z tytułu naprawy naczep, a wcześniej dokonane przez pozwaną potrącenia nie były przez powoda kwestionowane;

c) dowodu z zeznań świadka B. Ł. na okoliczność dokonywania przez pozwaną potrąceń swoich wierzytelności z tytułu naprawy naczep oraz sprzedaży paliwa po podpisaniu porozumienia - Zgody na cesję, a przed złożeniem przez pozwaną pierwszego z oświadczeń o potrąceniu, kwestionowanego przez powoda niniejszym powództwem i nie kwestionowania tych potrąceń przez powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Obie apelacje, jako bezzasadne podlegały oddaleniu. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Sąd Apelacyjny co do zasady aprobuje także dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę prawną dochodzonego roszczenia. Do odmiennego wniosku nie może prowadzić analiza zarzutów zgłoszonych przez apelujących.

Ad apelacji pozwanego.

Właściwie wszystkie zarzuty pozwanego, zarówno naruszenia prawa procesowego, jak i prawa materialnego, koncentrują się wokół interpretacji zapisów zgody na cesję wierzytelności, jakiej udzielił pozwany w dniu 29 lipca 2011 r., w związku z zawartą pomiędzy powodem, aA. J.umową faktoringu. Zdaniem pozwanego zapisy zgody świadczą o tym, iż powód zaakceptował dokonywanie przez pozwanego potrąceń przysługujących mu wierzytelności z wierzytelnościami przelanymi na powoda, bez względu na termin wymagalności wierzytelności pozwanego, zaś rozwiązania dotyczące potrąceń zawarte w umowie o świadczenie usług przewozowych, winny być stosowane przed zasadami wynikającymi z przepisów kodeksu cywilnego.

W ramach zarzutu naruszenia art. 233 §1 k.p.c. pozwany podniósł, iż Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, iż wyrażenie zgody na cesję wierzytelności nie uprawniało pozwanego do dokonywania potrąceń należności wynikających z umowy o świadczenie usług przewozu z należnościami objętymi przelewem wierzytelności. Tymczasem wnioski takie nie wynikają z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Wprost przeciwnie Sąd pierwszej instancji uznał prawo pozwanego do dokonywania potrąceń, o czym świadczy oddalenie w pewnej części powództwa wobec uznania zarzutu potrącenia za zasadny. Sąd uznał prawo pozwanego do dokonywania potrącenia według zasad ogólnych. Kolejno pozwany podnosi, iż z treści punktu 2 zgody wynika, iż strony odwołały się do konkretnych rozwiązań dotyczących potrąceń, zawartych w umowie o świadczenie usług przewozowych, co oznacza, że rozwiązania te miały być stosowane pomiędzy stronami zamiast reguł kodeksowych. Stawiając taki zarzut pozwany przedstawia jedynie własne stanowisko, jak należy rozumieć zapisy zgody z dnia 29 lipca 2011 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty te, w zestawieniu ze zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym stanowią jedynie niedopuszczalną polemikę z dokonaną w zaskarżonym wyroku oceną dowodów bez równoczesnego wykazania, by ocena ta była sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, doświadczeniem życiowym lub z innych względów naruszała art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem prezentowanym w orzecznictwie, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Ocena zeznań należy do Sądu I instancji i nie ulega w zasadzie kontroli odwoławczej, jeżeli jest zgodna z okolicznościami sprawy i nie wykazuje błędu logicznego w rozumowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt IV CKN 1316/00, LEX nr 80273, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., sygn. akt I CKN 1169/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2000 r., sygn. akt IV CKN 1097/00, LEX nr 52624).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zapis punktu 2 zgody z dnia 29 lipca 2011 r. o treści: (...) ma prawo z przelanej wierzytelności potrącić (dokonać kompensaty) wierzytelności, które przysługują mu wobec wierzyciela, a wynikających ze specyfiki rozliczeń zawartych w umowach handlowych łączących strony oraz orzeczeń sądowych”, nie pozostawia wątpliwości, iż potwierdzono w nim jedynie dopuszczalność dokonywania potrącenia ex lege wzajemnych wierzytelności pozwanego z należnościami faktora. Zapis ten nie stanowi modyfikacji regulacji wynikających z kodeksu cywilnego, nie ustala, iż potrącenie odbywać się ma według reguł wskazanych w umowie o świadczenie usług przewozowych. Wskazuje jedynie jakie należności podlegają kompensacie.

Nie jest kwestionowana okoliczność, iż treść zgody nie była przedmiotem rozmów i ustaleń pomiędzy stronami, a jej autorem była strona pozwana. Brak negocjacji, jak również żądanie podpisania zgody przez członków zarządu powoda, nie może prowadzić do wniosku, jaki forsuje pozwany, iż powód wyraził zgodę na dokonywanie potrąceń bez konieczności wykazywania wierzytelności zgłaszanej do potrącenia i konieczności składania oświadczenia o potrąceniu, oraz z pominięciem ograniczeń wynikających z treści art.513 k.c. Takie wnioski w żadnym wypadku z treści w/w zgody nie wynikają. Twierdzenia pozwanego stanowią jedynie próbę nadania zgodzie innej treści aniżeli wynikająca wprost z jej literalnego brzmienia. To, iż zarząd powoda zaakceptował treść zgody autorstwa pozwanego, nie świadczy, iż rozumiał jej zapisy, tak jak chce tego pozwany. Zeznanie świadków Z. i B. nie świadczą, iż strony w sposób umowny dokonały ustalenia odmiennych zasad potrącenia wzajemnych wierzytelności. Skarżący nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swojego stanowiska.

Zgodnie z treścią art. 65 § 1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Wymieniony przepis zawiera dyrektywę interpretacyjną w oparciu, o którą wyklądać należy znaczenie oświadczeń woli. Dyrektywa ta nie służy jednak do korygowania, czy też uzupełnienia treści oświadczeń woli o elementy niewynikające z umowy, gdyż nie może być instrumentem służącym do dostosowania znaczenia oświadczenia woli do potrzeb i interesów strony (por. wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 13 września 2011 r., (...) 536/10, LEX nr 965063, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2011 r., V CSK 528/10, LEX nr 1096049, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 250/08, LEX nr 484668 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1998 r., III CKN 307/97, OSNC 1998, z. 9, poz. 135), a tego właśnie domaga się pozwany. Z zeznań w/w świadków wynika jednoznacznie, iż nie było żadnych negocjacji, czy nawet rozmów dotyczących zasad potrącania odbiegających od ogólnych zasad. Co więcej świadek B. zaprzeczył, aby kiedykolwiek wyrażono zgodę na nieograniczoną możliwość potrącania wierzytelności, zaś, jak podkreślił, ocena skuteczności potrącania zawsze należy do faktora, który dokonuje jej na podstawie przedłożonej dokumentacji oraz daty zawiadomienia o cesji. Strona pozwana nie przedłożyła żadnych dowodów w celu wykazania, iż istotnie celem i zgodnym zamiarem obu stron było nadanie zapisom zgody takiej treści, jaką próbuje forsować. Natomiast analiza materiału dowodowego dokonana przez Sąd pierwszej instancji jest logiczna, spójna i nie pozostaje w sprzeczności z regułami określonymi w art. 233§1 k.p.c.

W świetle powyższych okoliczności Sąd Okręgowy był uprawniony uznać w ramach swobodnej, a nie dowolnej oceny materiału dowodowego, że same twierdzenia pozwanego nie są wystarczającym dowodem na przyjęcie faktu, że zgodnym zamiarem stron było dokonanie kompensaty wierzytelności według odmiennych aniżeli kodeksowe regulacji. Zapisy zgody nie kreują żadnych odmiennych zasad potrącania. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że gdyby istotnie tak było, jak twierdzi pozwany, to biorąc pod uwagę, że mamy do czynienia z profesjonalistami, to niewątpliwie pozwany zadbałby o to, aby stosowne, precyzyjne zapisy znalazły się w tym dokumencie. Zwrócić należy uwagę, iż w treści zgody jest odwołanie do treści art. 512 k.c.

Rację ma zatem Sąd Okręgowy wskazując, iż zapisy zgody stanowią jedynie powtórzenie możliwości dokonania potrąceń tych należności, które wynikają ze specyfiki umowy o świadczenie usług przewozu.

Dalsze zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego są w zasadzie powtórzeniem argumentacji pozwanego dotyczącej sposobu interpretacji zapisów zgody z dnia 29 lipca 2011 r. Jak wskazano wyżej zgodnie z rozkładem ciężaru dowodów, to na pozwanym spoczywał ciężar wykazania okoliczności, z których wywodził skutki prawne. Nie mogą być za takie uznane wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji, bowiem zostały one powołane na inne okoliczności, w tym na okoliczności nie kwestionowane przez powoda a mianowicie, iż strony dokonywały potrąceń wcześniej, aniżeli potrącenia kwestionowane przez powoda w toku procesu. Ponadto dowody te uznać należy za spóźnione - kwestia dokonywania potrąceń była od początku procesu sporna pomiędzy stronami, a zatem rzeczą pozwanego było składanie wniosków dowodowych w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni (zob. wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 980/00, LEX nr 53922). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 marca 2011 r., I PK 183/10, LEX nr 884980 strona nie może skutecznie żądać ponowienia lub uzupełnienia dowodu w postępowaniu apelacyjnym tylko dlatego, że spodziewała się korzystnej dla siebie oceny tego dowodu przez sąd pierwszej instancji.

Reasumując Sąd Okręgowy dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, którą Sąd Apelacyjny podziela w zupełności. Wbrew twierdzeniom skarżącego okoliczność dokonania przez powoda kompensaty należności za paliwo nabywane przez klienta, nie stanowi potwierdzenia stanowiska pozwanego, iż powód wyraził zgodę na wprowadzenie odmienności w zasadach potrąceń pomiędzy stronami. Powód jako wierzyciel miał prawo uznać, iż nie będzie kwestionować tej części należności. Jest to jego swobodna decyzja w jakim zakresie chce dochodzić należności.

Nie doszło także do nierozpoznania istoty sprawy. Skarżący stawiając taki zarzut powoływał się na pominięcie przez Sąd pierwszej instancji okoliczności zawarcia porozumienia pomiędzy stronami z dnia 29 lipca 2011 r., co do sposobu kształtowania potrącania wierzytelności. Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się

na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego, przy czym nawet niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznanieniem jej istoty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483). W tej sprawie sąd pierwszej instancji ocenił przesłanki żądania pozwu, ocenił wszystkie okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza powoływaną przez pozwanego zgodę z dnia 29 lipca 2011 r.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa materialnego wskazać należy co następuje.

Umowa faktoringu jest umową nienazwaną o mieszanym charakterze, która łączy w sobie elementy cesji wierzytelności, dyskonta wierzytelności, umowy sprzedaży i umów o świadczenie usług (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9. 05. 2003 r., V CKN 2181/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 118). Oznacza to, że znajdują do niej zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego o przelewie wierzytelności, w szczególności art. 512 i 513 k.c.

Przedmiotem umowy faktoringu zawartej pomiędzy powodem a A. J. było zobowiązanie się do stałego nabywania przez powoda od drugiej strony - wierzytelności przysługujących mu od odbiorców spełniających kryteria określone w Ogólnych Warunkach Faktoringu. Przedmiotem przelewu na faktora objęte były również wierzytelności przyszłe faktoranta wobec jego klientów. W orzecznictwie przeważa pogląd o dopuszczalności przelewu wierzytelności przyszłej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1997 r., III CZP 45/97, OSNC 1998, nr 2, poz. 22), jednakże pełny skutek następuje dopiero z chwilą powstania wierzytelności, zatem w dacie przelewu cedent przenosi na cesjonariusza jedynie ekspektatywę przyszłego prawa. Potwierdzeniem powyższego jest zapis § 1 ust.2 (...) mający zastosowanie do umowy faktoringu z dnia 11 marca 2011 r., zgodnie z którym wierzytelności wobec odbiorcy powstałe po zaaprobowaniu odbiorcy, faktor nabywa w chwili powstania wierzytelności.

W toku procesu pozwany forsował pogląd, iż pomiędzy stronami, na podstawie zgody z dnia 29 lipca 2011 r. doszło do zawarcia porozumienia dotyczącego umownych zasad potrącania wzajemnych wierzytelności, okoliczność ta jednak nie została wykazana.

W tym miejscu wskazać należy, iż dopuszczalność potrącenia umownego nie jest kwestionowana zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, gdzie uznaje się, że strony mogą dowolnie kształtować zakres potrącenia (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 3 czerwca 1965 r., sygn. akt I CR 471/64 (OSN 1966, nr 4, poz. 57), z dnia 21 grudnia 1967 r., sygn. akt I CR 481/67 (OSN 1968, nr 11, poz. 186), i z dnia 17 grudnia 1998 r., sygn. akt II CRN 849/98 (OSN 1999, nr 7-8, poz. 128). W tej sprawie jednakże nie miały miejsca żadne ustalenia, które prowadziłyby do możliwości dokonywania przez pozwanego potrąceń w sposób odmienny aniżeli zapisy kodeksowe. Punkt 2 zgody z dnia 29 lipca 2011 r. wskazuje jedynie prawo pozwanego do dokonania z przelanej wierzytelności potrącenia własnych wierzytelności, jakie przysługiwały mu wobec faktoranta. Zapis ten nie stanowi jednak żadnych odmiennych ustaleń, czy modyfikacji co do przepisów ogólnych. Jak wykazał materiał dowodowy nie ma podstaw, aby treści zgody nadawać inną treść, aniżeli jej literalne zapisy. W toku procesu nie wykazano, iż istotnie taki był zgodny cel i zamiar stron. Jak wskazuje się w orzecznictwie sens oświadczenia woli wyrażonego w dokumencie, ustala się przyjmując za podstawę wykładni przede wszystkim tekst dokumentu. Możliwość odejścia od sensu oświadczenia woli ustalonego na podstawie jej wyraźnego brzmienia nie jest wykluczona, ale muszą za tym przemawiać towarzyszące wypowiedzi i inne okoliczności (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 431/04). O ile zatem pozwany twierdzi, iż zgodny zamiar stron był odmienny od pisemnych sformułowań zawartych w zgodzie, to winien był, zgodnie z regułą dowodową z art. 6 k.p.c., udowodnić prawdziwość tych twierdzeń. Obowiązek ten przekładał się na konieczność zaoferowania stosownych dowodów, co wynika z uregulowania art. 3 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. W rozpatrywanej sprawie pozwany nie zaoferował jednak żadnych dowodów dla wykazania swych twierdzeń co do treści zgody, zaś zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał innych podstaw do czynienia ustaleń w tym zakresie, jak tylko sama pisemna treść zgody.

W wyniku umowy faktoringu nie zostały przeniesione na powoda zobowiązania klienta wynikające z umów handlowych. Jednocześnie klient oświadczył, że nie istnieją wierzytelności odbiorcy wobec klienta nadające się do

potrącenia. Natomiast w ramach tej umowy klient przeniósł na powoda wszelkie prawa związane z nabywanymi wierzytelnościami w tym prawo do żądania odsetek za zwłokę. Z kolei w umowie o świadczenie usług przewozowych przyznano pozwanemu prawo do potrącania należności z tytułu poniesionych szkód oraz zastrzeżonych tytułem odszkodowania kar umownych z wynagrodzenia należnego przewoźnikowi zgodnie z treścią §12 ust.12, § 14 ust.2 umowy. Określenie sposobu dokonywania potrąceń nie dotyczyło jednak powoda, który nie był stroną tej umowy. Z faktu nabycia przez powoda wierzytelności od klienta nie można wyciągnąć wniosku, iż powód stał się jednocześnie zobowiązany do respektowania poczynionych przez strony umowy o świadczenie usług przewozowych zasad wzajemnych rozliczeń z niej wynikających. W wyniku zawarcia umowy faktoringu powód nie wstąpił bowiem w zobowiązania klienta wynikające z umowy o świadczenie usług przewozowych. Odmienne rozumowanie pozwanego prowadziłoby do niemożności skutecznego wyegzekwowania przez faktora należności od dłużnika, skoro ten ostatni miałby możliwość przedstawienia do potrącenia przysługujących mu wobec zbywcy wierzytelności w otwartym dla niego przedziale czasowym. Taka sytuacja nie miałaby żadnego ekonomicznego uzasadnienia. Istotą nabywanych wierzytelności w ramach umowy przelewu wierzytelności jest ich niespornaść, a więc że dłużnik nie kwestionuje ich istnienia, wysokości lub zakresu przenoszonej wierzytelności. Założeniem umowy przelewu jest dobrowolna realizacja przez dłużnika kupionych przez faktora należności pieniężnych w terminie wymagalności.

Wbrew twierdzeniom skarżącego nie wykazano, iż stosownie do treści art. 353¹ k.c. strony ustaliły umowne zasady potrącenia. Pozwany dokonuje natomiast interpretacji zapisów zgody w sposób nie wynikający z jej brzmienia. W świetle powyższego niezasadny jest także zarzut naruszenia art. 355 k.c.

Reasumując, dopuszczalność potrącenia przez pozwanego z przelaną wierzytelnością własnej wierzytelności wobec faktoranta podlega ocenie, tak jak uczynił to Sąd pierwszej instancji, na podstawie art. 513 k.c.

Zgodnie z treścią tego przepisu dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (§ 1). Dłużnik może z przelanej wierzytelności potrącić wierzytelność, która mu przysługuje względem zbywcy, chociażby stała się wymagalna dopiero po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy wierzytelność przysługująca względem zbywcy stała się wymagalna później niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu (§ 2).

Potrącenie jest czynnością materialnoprawną dokonywaną przez złożenie oświadczenia drugiej stronie; wywołuje skutek w postaci wzajemnego umorzenia wierzytelności, do wysokości wierzytelności niższej. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w przepisach szczególnych, skuteczność oświadczenia o potrąceniu uzależniona jest od przesłanek wymienionych w art. 498 k.c., do których należą: wzajemność, jednorodzaowość wierzytelności, wymagalność oraz zaskarżalność. W wyniku przelewu wierzytelności następuje zmiana osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany. Regulacja ustawowa nastawiona jest na utrzymanie dotychczasowej sytuacji prawnej dłużnika z zapewnieniem mu możliwości skutecznego spełnienia świadczenia do rąk właściwego adresata. W następstwie przelewu nie zmienia się zakres obowiązków obciążających dłużnika, nie mogą więc powiększyć się uprawnienia cesjonariusza ponad uprawnienia cedenta. Z drugiej strony, ustawa przeciwstawia się uszczuplaniu przelanej wierzytelności wskutek czynności dokonywanych między poprzednim wierzycielem a dłużnikiem wiedzącym o przelewie, powodując ich bezskuteczność wobec cesjonariusza (art. 512 zdanie drugie k.c.).

Reasumując pozwany miał możliwość zgłoszenia do potrącenia swoich wierzytelności na zasadach określonych w art. 513 k.c. lecz z ograniczeniem czasowym wskazanym w treści art. 513 § 2 k.c. Sąd Apelacyjny podziela argumentację prawną w tym poglądy orzecznictwa przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Ad apelacji powoda

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Okręgowego, iż pozwany mógł skutecznie podnieść zarzut potrącenia wierzytelności przysługującej mu wobec faktoranta, która stała się wymagalna po zawiadomieniu dłużnika o przelewie, ale przed wymagalnością wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Takie stanowisko znajduje oparcie w licznych judykatach Sądu Najwyższego (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 r. II CK 16/02,

OSNC 2004/12/202 i z dnia 25 lutego 2005 r. II CK 440/04, nie publ.). Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, iż przy przelewie wierzytelności przyszłych należy wyjść poza przewidziane w art. 513 § 1 k.c. granice czasowe dopuszczalności zgłoszenia przez dłużnika zarzutów i umożliwić mu zgłoszenie wobec nabywcy wierzytelności także zarzutów przysługujących mu wobec zbywcy z mocy zawartej z nim umowy po powzięciu wiadomości o przelewie. W literaturze i orzecznictwie wyrażono słuszny pogląd, że chwilą miarodajną do nabycia przez dłużnika prawa do podnoszenia zarzutów wobec cesjonariusza powinna być chwila skuteczności przelewu, a więc chwila powstania wierzytelności przelanej. Dłużnik przelanej wierzytelności przyszłej może powoływać się na zarzuty, które miał wobec zbywcy, ukształtowane w ramach pierwotnej umowy zawartej ze zbywcą, która także wykreowała ostatecznie przelaną wierzytelność, a cezurę czasową możliwości podniesienia zarzutów, w tym także zarzutu potrącenia, należy przesunąć poza datę powzięcia przez dłużnika wiadomości o przelewie, jeżeli wierzytelność zgłoszona do potrącenia stała się wymagalna wcześniej niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2014 r. III CSK 61/14 podkreślił, iż jeżeli podstawę powstania wierzytelności zgłoszonej do potrącenia, stanowiła umowa między dłużnikiem ze zbywcą zawarta przed zawarciem umowy przelewu, to dopuszczalne jest potrącenie tej wierzytelności z wierzytelnością przelaną także wtedy, gdy wierzytelność zgłoszona do potrącenia stała się wymagalna wprawdzie już po zawiadomieniu dłużnika o przelewie lecz wcześniej niż stała się wymagalna wierzytelność przelana. Sąd ten wskazał, że § 2 art. 513 k.c., stanowi przepis szczególny wobec § 1 tego artykułu. W ten sposób nastąpiło rozszerzenie możliwości podniesienia zarzutu potrącenia m.in. na sytuacje gdy np. wierzytelność przysługująca dłużnikowi wobec zbywcy została nabyta przed uzyskaniem wiadomości o przelewie, przy czym wystarcza tu, by przed uzyskaniem wiadomości o przelewie powstała podstawa prawna nabycia wierzytelności dłużnika zgłoszonej później do potrącenia, a wierzytelność ta stała się wymagalna dopiero po otrzymaniu wiadomości o przelewie, ale wcześniej niż wierzytelność przelana.

Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, albowiem zgłoszone do potrącenia przez pozwanego wierzytelności, uznane przez sąd za skuteczne, stały się wymagalne przed datą wymagalności wierzytelności powoda dochodzonych w tym postępowaniu. Potrącenie w takiej sytuacji było dopuszczalne, gdyż wynikało ze stosunku prawnego nawiązanego jeszcze przed przelewem, ściśle związanego ze stosunkiem prawnym, z którego wynikała także wierzytelność będąca przedmiotem umowy przelewu. Potrącenie dokonane w takich warunkach nie narusza celu ani zasad art. 513 k.c., nie rozszerza nadmiernie uprzywilejowanej sytuacji dłużnika kosztem usprawiedliwionego interesu nabywcy wierzytelności.

Zasadnie również uznał Sąd pierwszej instancji, iż zgłoszone przez pozwanego do potrącenia wierzytelności, uznane przez sąd za zasadne, zostały wykazane dokumentami prywatnymi. Pozwany złożył bowiem faktury VAT (...) i notę księgową (...), na poparcie zasadności zgłoszonego zarzutu. Przedłożył także obszerną dokumentację dotyczącą zakresu szkód, tj. zlecenie przeprowadzenia naprawy protokół zdawczo – odbiorczy, w którym stwierdzono uszkodzenia w środkach transportu. Dokumenty te zostały podpisane przez przewoźnika, zaś faktury wystawione przez firmy dokonujące naprawy. Zgodnie z treścią zdania drugiego art. 253 k.p.c. jeżeli spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby, niż strona zaprzeczająca prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, które chce z niego skorzystać. Sąd dokonał oceny złożonych przez pozwanego dokumentów na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. dokonując ich wnikliwej analizy, którą podziela Sąd Apelacyjny. Jedynie w zakresie noty księgowej (...) opiewającej na kwotę 307, 86 zł Sąd ten wskazał, iż to na powódzie jako stronie zaprzeczającej spoczywa obowiązek udowodnienia, że dokument nie jest prawdziwy. Powyższe stwierdzenie w powiązaniu z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku uznać należy jednak za skrót myślowy, a w każdym razie za stwierdzenie nie mające ostatecznie wpływu na treść rozstrzygnięcia. W okolicznościach tej sprawy bowiem powód poprzestał na ogólnikowym kwestionowaniu skutecznej możliwości dokonania potrącenia przez pozwanego. Pozwany na poparcie swojego stanowiska złożył dokumenty, w tym faktury, które w dalszym ciągu co do zasady kwestionował powód. Wobec powyższego pozwany złożył do akt sprawy inne dowody, które miały wykazać zasadność zgłoszonego potrącenia, tj. okoliczność wykonania usług wynikających ze złożonych faktur i noty księgowej. Sprostował zatem wymogom w/w przepisu. W tej sytuacji skoro powód nadal kwestionował te okoliczności, to na niego przesunął się ciężar dowodu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. i art.391 §1 k.p.c. oraz w zw. z §12 ust.1 pkt 2 i §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.